

VLOGA IZVEDENCA GEODETSKE STROKE V NEPRAVDNIH POSTOPKIH

THE ROLE OF EXPERTS IN THE LAND SURVEYING PROFESSION IN NON-
CONTENTIOUS CIVIL PROCEDURES

Vesna Rijavec

UDK: 332:528.44

IZVLEČEK

Članek pokriva vse bistvene vidike udejstvovanja izvedenca geodetske stroke v sodnih postopkih. Pri tem se osredotoča na nepravdne postopke za ureditev mej, za delitev stvari in skupnega premoženja, za določitev nujne poti in izvršilni postopek za razdelitev stvari. Posebej je obravnavana problematika delitve na etažno lastnino, ki se konča z vpisom v kataster stavb in zemljiško knjigo. Avtorica pojasnjuje, kako sodnik in izvedenec sodelujeta na naroku in zunaj njega, ter opozarja, da mora sodna odločba skupaj z elaboratom omogočati vpis v kataster, pri delitvi nepremičnine s parcelacijo zemljišča ali z nastankom etažne lastnine pa tudi v zemljiško knjigo. Prispevek z uporabo pravnih virov z obeh področij pozitivno zaznamuje opredeljevanje do spornih vprašanj, ki se pojavljajo v razmerju med pravno in geodetsko stroko.

Klasifikacija prispevka po COBISS-u: 1.02

ABSTRACT

This article covers all the most relevant aspects of judicial expertise in the field of land surveying. It is focused on non-contentious civil procedures for the regulation of boundaries, for the division of common property, enforcement procedure for the division of property. Among them, the problems of division into divided co-ownership (condominium) were also taken into consideration. The author explains how the judge and the expert co-operate in the public hearing or outside of it to issue a court decision that is (together with expert's specific input) appropriate for inscription into the cadastre. In case of division of land with parcelling or in the case of division into a condominium, a further inscription into the land register is necessary. The advantage of this contribution is in author's taking a position on disputed questions in relationship between the legal and land surveying professions, by taking into consideration the legal sources from both sides.

KLJUČNE BESEDE

sodni izvedenec, geodet, nepravdni postopki, solastnina, etažna lastnina, meja, parcelacija, elaborat, kataster, zemljiška knjiga

KEY WORDS

judicial expert, geodesist (land surveyor), non-contentious civil procedure, joint property, condominium, parcelling, elaborate, cadastre, land register.

1 UVOD

Pri odločanju v sodnih postopkih, ki se nanašajo na nepremičnine, so nerešena številna vprašanja, povezana s sodelovanjem izvedenca geodetske stroke. Njegov položaj ni dovolj pojasnjen, da bi bilo mogoče postopke voditi brez odklonov in zastojev. Procesna in materialna pravila za urejanje razmerij glede nepremičnin prav tako terjajo dodatno razlago in preučevanje, še zlasti, ker niso vselej usklajena s pravili, ki urejajo geodetske storitve in evidentiranje v katastru. Težave so zlasti

prisotne zaradi odstopanja od klasičnih temeljev stvarnega prava pri prehitrih zakonodajnih posegih, potrebo po poglobljenem preučevanju tega področja pa so še okrepile zadnje spremembe pri informatizaciji zemljiške knjige. V tem delu bodo zato s primernimi poudarki predstavljene značilnosti postopkov v zvezi z nepremičninami po posameznih nepravdnih postopkih, med katere spada tudi izvršilni postopek. V pravnem postopku se potreba po izvedencu geodetske stroke pojavi zlasti v sporu o lastninski pravici ali poteku služnosti. Pomembno prednost lahko pomeni sistematična predstavitev različnih postopkov, ki je v takšnem kontekstu še ni bilo. Obravnavane težave so resnične, saj so bile evidentirane med dolgoletnim ukvarjanjem s stvarnim pravom in civilnimi sodnimi postopki – teoretičnim, praktičnim in v zakonodajnih aktivnostih. Zlasti je bilo treba pojasniti vprašanje razmejitve med dolžnostmi sodnika in izvedenca ter vprašanje usklajevanja dveh vrst postopkov – sodnih in upravnega.

Na začetku je morda koristno pojasniti, da je nepravdni postopek civilni postopek z manj procesnimi strogostmi in se od pravnega postopka razlikuje tudi po tem, da se ne uvede s tožbo, temveč s predlogom upravičenega predlagatelja,¹ ki ga je mogoče bolj preprosto prilagajati poteku postopka kot tožbo. Namesto s sodbo sodišče v zadevi odloči s sklepom. V nepravdnem postopku se obravnavajo tiste civilne zadeve, za katere tako določa zakon. Za pristojnost odločanja v nepravdnem postopku se zakonodajalec pogosto odloči, kadar presodi, da je za reševanje določenih civilnih zadev ustrežnejši manj formalen postopek. Tako je v nepravdnem postopku bolj preprosto v enotnem postopku združiti več udeležencev, kar je značilnost postopka za ureditev mej, kot v pravdi, ki je zasnovana na kontradiktornosti med dvema strankama. Poleg tega je postopek za ureditev mej kombinacija pravnega in izvršilnega postopka, ker se v njem odloča o spornem razmerju in se hkrati zagotavlja realizacija odločitve. Sodišče na kraju samem ob odločanju o meji namreč svojo odločitev tudi deloma izvede s postavitvijo mejnih znamenj (Zuglia, 1956, str. 161 in 163).

2 ORGANIZIRANOST IZVEDENSTVA

2.1 Pojem izvedenca

Sodni izvedenci so osebe, ki jih imenuje minister za pravosodje za neomejen čas s pravico in dolžnostjo, da sodišču na njegovo zahtevo podajo izvid in mnenje neodvisno ter samostojno v skladu s svojim strokovnim znanjem ter na podlagi zakonov in drugih predpisov, ki urejajo posamezno stroko. Izvedenec je podobno kot priča lahko le fizična oseba. Četudi je sodišče za izvedenstvo določilo strokovno institucijo (npr. fakulteto), izvedensko delo opravi njen posamezni član ali več članov skupaj osebno in osebno tudi nastopi oziroma nastopijo kot izvedenci pred sodiščem. Sodišče lahko postavi tudi dva ali več izvedencev hkrati, vendar tako, da vsak zase opravlja izvedensko delo (in potem tudi vsak ločeno poda svoj izvid in mnenje). Sodnik lahko določi izvedenca tudi samo za nadzor nad že podanim mnenjem.

Sodni izvedenci se smejo sklicevati na to svojo lastnost samo, kadar dajejo izvide in mnenja na zahtevo sodišča ali na zahtevo stranke zaradi uveljavljanja njenih pravic (85. člen ZS). Poseben

¹ Nekateri nepravdni postopki pa se uvedejo tudi po uradni dolžnosti, vendar ne tisti, ki so v zvezi z nepremičninami.

položaj sodnikovega pomočnika oziroma pomožnega procesnega subjekta pridobi izvedenec le na podlagi sodnega sklepa o postavitvi in le za razreševanje zastavljenih vprašanj. Izvedenec po strankinem naročilu procesno ni izvedenec. Upoštevati ga je mogoče le kot izvedeno pričo. Takega mnenja sodišče ne bo obravnavalo kot izvedensko mnenje, temveč le kot del strankinih navedb (Juhart, 1961, str. 385).

Pogoje za imenovanje za stalnega sodnega izvedenca in razloge za razrešitev določa ZS.²

Sodnik v civilnih postopkih odloča o pravicah in pravnih razmerjih tako, da mora najprej ugotoviti dejansko stanje, za katero uporabi ustrezno pravno normo. Pri tem je večkrat potrebno poznavanje pravil znanosti, strok in izkustvenih pravil, ki presega znanje sodnika (Ude, 1992, str. 212). Nekatera pravila znanosti in stroke so sicer lahko del splošne sodnikove izobrazbe ali pa ima sodnik poleg pravnega še druga posebej pridobljena strokovna znanja, vendar velja, naj se v dvomu raje obrne na izvedenca (Triva, Belajec Dika, 1986, str. 437). Po drugi strani pa sodnik ni vezan na izvedensko mnenje, četudi nima potrebnega strokovnega znanja. Mnenja, ki s stališča pravil logičnega mišljenja in splošnih človeških izkušenj ni prepričljivo, sodišče ne bo sprejelo (Zobec, 2006, str. 243, tako tudi Rechberger, 2000, str. 996). Če sodnik meni, da je za navedena opravila treba povabiti izvedenca, stori to po uradni dolžnosti. V sklepu o postavitvi mora določiti obseg izvedenčevega dela in opredeliti pravno relevantna dejstva, ki naj jih izvedenec pojasnjuje. Izvedencu ne more in ne sme prepustiti odločanja v zadevi, vendar se lahko o odločitvi z njim posvetuje. Dejstva ugotavlja sodnik, lahko pa izvedencu naloži, da poleg mnenja napravi tudi izvid. To pomeni, da nekatera dejstva ugotavlja sam, ker sodnik za njihovo ugotavljanje ni usposobljen. V postopku za ureditev mej tako sodnik izvedencu geodetske stroke naloži, da sam pridobi določene podatke iz katastra, drugih evidenc ali na terenu.

2.2 Dolžnosti izvedenca

Kdor je določen za izvedenca, se je dolžan odzvati na sodno vabilo ter dati svoj izvid in mnenje v določenem roku. Zastoje v postopkih pogosto povzročajo pritegnitev izvedencev, ki svojega dela ne opravijo v naročenem času. Za nespoštovanje sodne odredbe lahko sodišče izvedenca kaznuje z denarno kaznijo do 1.300 evrov in mu na zahtevo stranke naloži povrnitev stroškov, ki jih je povzročil s tem, da se neupravičeno ni odzval na poziv sodišča (248. člen ZPP). Predvideno pa je tudi znižanje nagrade (2. odstavek 90. člena ZS). Za hujše kršitve je sankcija razrešitev. Če izvedenec svojih dolžnosti ne opravlja redno in vestno, ga lahko minister za pravosodje skladno z 89. členom ZS tudi razreši. Ta zakon po novem izrecno omogoča razrešitev tudi, če izvedenec dvakrat neupravičeno zavrne zahtevo sodišča, da poda mnenje. O razrešitvi odloča posebna komisija pri Ministrstvu za pravosodje.

Seveda sme izvedenec sam predlagati, da ga sodišče oprosti te dolžnosti, če iz upravičenih razlogov svojega dela ne more opraviti (3. odstavek 246. člena ZPP). V vsakem konkretnem primeru sodnik presoja, kateri razlogi so dovolj upravičeni. Če je izvedenec prezaseden, je to lahko razlog, da prosi za svojo razrešitev v konkretni zadevi, vendar mora svojo prezasedenost izkazati za verjetno. Svoji odgovornosti se ne more izogniti, če oprostitev zahteva po poteku roka

² Zakon o sodiščih (ZS), UPB4, Uradni list RS, št. 33/2011, zadnja sprememba 94/2007.

za opravo dela, razen če je do prezasedenosti glede na objektivne okoliščine prišlo naknadno. Izvedenec je sodnikov pomočnik, zato je njuna medsebojna komunikacija nujna. Sodnik lahko v upravičenih primerih v okviru upravljanja s sodno zadevo podaljša rok ali ga tudi skrajša in z ukrepi procesnega vodstva upošteva okoliščine na strani izvedenca.

2.3 Izbira izvedenca

Sodnik je sam pristojen za izbiro izvedenca. Stranke mu sicer lahko predlagajo določeno osebo, vendar sodnik na njihove predloge ni vezan. Kljub temu je priporočljivo, da sodišče o postavitvi izvedenca razpravlja s strankami oziroma da tudi drugi stranki možnost, da se o njegovi postavitvi izjavi. S tem se zmanjšajo možnosti za uveljavljanje izločitvenih ugovorov.

Med merili za izbiro izvedenca so pomembni zlasti strokovnost, neodvisnost in nepristranskost. Sodnik pa pogosto upošteva tudi dobre izkušnje z dosedanjim sodelovanjem (vestnost, jasnost, razumljivost, preglednost dosedanjih mnenj, obremenjenost z drugim delom ipd.). Za izvedenca je treba najti tudi v okviru določenega področja prav tistega, ki ima specialno znanje, potrebno v konkretnem primeru. Najboljša usposobljenost je vodilo, ki je vnaprej preizkušena pri stalnih sodnih izvedencih. Zato se izvedenci določijo predvsem med sodnimi izvedenci za določeno vrsto izvedenskega dela (2. odstavek 245. člena ZPP). Šele če v konkretni zadevi okoliščine pokažejo potrebo, sodišče določi izvedenca le za konkreten primer, ne da bi upoštevalo seznam stalnih sodnih izvedencev.

Za evidentiranje v upravnem postopku po ZEN mora elaborat parcelacije ali meje izdelati odgovorni geodet (1. odstavek 8. člena ZEN ter 7. in 9. člen Pravilnika o urejanju mej ter spreminjanju in evidentiranju podatkov v zemljiškem katastru). Pri njegovi izdelavi mora paziti na posebne predpise, ki veljajo za konkreten primer. Za izvedenca v nepravdnem postopku niti ZS niti ZEN posebej ne zahtevata lastnosti odgovornega geodeta. ZEN za evidentiranje v katastru na podlagi sodne odločbe ne zahteva elaborata odgovornega geodeta, temveč elaborat, ki ga je izdelal sodni izvedenec (4. odstavek 8. člena ZEN). Morda bi bilo smiselno določiti, da je lahko sodni izvedenec le odgovorni geodet, vendar ne vsak, saj ZS določa deloma strožje pogoje za izvedenca, ker zanj zahteva univerzitetno izobrazbo in več delovnih izkušenj. Po drugi strani pa ZGeoD za odgovornega geodeta določa poseben strokovni izpit, ki je prilagojen zahtevam stroke, medtem ko ZS zgolj omogoča, da ministrstvo za posamezna področja izvedenstva določi poseben preizkus, sicer zadostuje predložitev mnenja ustreznega državnega organa, zavoda oziroma strokovnega združenja ali druge institucije. Za geodetsko stroko je to Inženirska zbornica Slovenije, ki tudi sicer preverja pogoje za vpis v imenik geodetov in organizira priznana strokovna izobraževanja. Ob vsem je treba upoštevati, da sodni izvedenci geodetske stroke ne pripravljajo samo mnenj z namenom evidentiranja v katastru, temveč tudi z namenom sodišču razložiti določene strokovne podlage, kot so grafični in digitalni prikazi, aerofotomaterial ipd. Včasih je potrebno tudi izvedenstvo na področju inženirske geodezije ali na drugih specialnih področjih geodezije, na katerih strokovnjaki niso hkrati odgovorni geodeti.

2.4 Izvedenčeva nepristranskost – izločitveni razlogi

Izvedenec je lahko izločen iz istih razlogov, iz katerih je lahko izločen sodnik, vendar pa mora stranka zahtevati izločitev izvedenca takoj, ko izve, da je podan razlog za izločitev, najpozneje pa do začetka dokazovanja z izvedencem. Če je sodišče pred določitvijo izvedenca dalo stranki možnost, da se izjavi, se mora stranka ob tej priložnosti izjaviti o izločitvi. V konkretnem primeru je tako sodišče pravilno štelo, da je tožeča stranka z uveljavljanjem izločitvenih razlogov prepozna, ker je na glavni obravnavi po prerekanju prejetega pisnega izvedenskega mnenja aktivno sodelovala s svojimi vprašanji izvedencu, pri čemer se je nanj sklicevala tudi v pritožbi.³

Poleg naštetih izločitvenih razlogov, ki temeljijo na določenem razmerju med izvedencem in stranko ter pomenijo domnevo o pristranskosti izvedenca, se upoštevajo tudi druge okoliščine, ki vzbujajo dvom o njegovi nepristranskosti.

Ni ovire, da se za izvedenca vzame tisti, ki je bil prej zaslišan kot priča (1. odstavek 247. člena ZPP⁴). Prav tako ni videti ovire, da se za izvedenca vzame tistega, ki je kot odgovorni geodet vodil mejno obravnavo, če ne obstajajo posebni razlogi o njegovi pristranskosti. Geodet namreč ni odločal o zadevi, temveč le zbiral podatke, in to ne kot pooblaščenec ene stranke ali njen zastopnik, temveč objektivno po pravih stroke.

2.5 Izvid in mnenje – elaborat

Na strukturo izvedenskega izdelka geodetske stroke vplivajo posebne zahteve za elaborat meje ali parcelacije, s čimer ni nič narobe, saj del elaborata ustreza izvidu, s katerim izvedenec ugotovi dejstva, v drugem delu pa izvedenec poda svojo strokovno ugotovitev. S tem sodniku priskrbi potrebne podatke za normativno konkretizacijo določenega pravnega standarda (npr. potek meje po močnejši pravici ali po zadnji mirni posesti ali po pravični oceni), ki jo mora napraviti sodnik sam (Zobec, 2006, str. 243). ZNP kot starejši predpis od ZEN za sestavni del sklepa o meji določa skico zamejnjenja z izmeritvenimi podatki (138. člen ZNP). Takšna skica za evidentiranje po ZEN ne zadostuje več, saj ta zakon za evidentiranje na podlagi sodne odločbe, kot poznejši in specialnejši predpis, predpisuje elaborat izvedenca (1. odstavek 8. člena ZEN), ki je prilagojen zahtevam vodenja sodobnega katastra. Vsebinsko in obvezne sestavine elaborata za evidentiranje sprememb v zemljiškem katastru ali katastru stavb na podlagi pravnomočne sodne odločbe ali sodne poravnave podrobneje določi minister. Kljub pomanjkljivemu ZNP, ki bi moral biti spremenjen, da bi namesto skice določal elaborat, je treba šteti, da mora sodnik v sodnem postopku pridobiti elaborat, ker ga kot specialni predpis predpisuje ZEN. Elaborat je tudi obvezna podlaga za delitev s parcelacijo ali za delitev na etažno lastnino, čeprav ZNP ne določa niti skice, ki bi bila sestavni del, zahteva pa ga ZEN. Sklep o delitvi nepremičnine v naravi mora namreč omogočati pravnomočno preoblikovanje razmerja, kar pa brez elaborata ni mogoče.

³ Sodba VS RS, II Ips 245/2001, 18. 4. 2002.

⁴ ZPP se subsidiarno uporablja tudi v nepravdnih postopkih, to je v primerih, ko specialna ureditev nepravdnih postopkov določenega vprašanja sama ne ureja.

2.6 Sodelovanje izvedenca na naroku in zunaj njega

Za vlogo izvedenca geodetske stroke v postopkih za ureditev mej in določitev nujne poti je značilen narok na kraju samem, ko izvedenec v sodelovanju s sodnikom in strankami (udeleženci)⁵ izvaja dokaze in vzpostavlja podlago za sodno odločitev. Dokazovanje se praviloma sklene že na tem naroku, na katerem izvedenec posreduje merske podatke na zapisnik in izdela skico, ki je del zapisnika. Obenem mejo označi s trajnimi mejnimi znamenji. Naknadno izvedenec izdela še elaborat, ki se vroči udeležencem, da se v določenem roku o njem izjasnijo. Pri določitvi nujne poti za izdajo sklepa zadostuje skica z natančnim potekom, ki je lahko narejena že na naroku z ogledom.

Novo obravnavo sodišče razpiše le na izrecno zahtevo udeležencev, če ugovarjajo elaboratu, ker vsebuje podatke, ki na naroku še niso bili obravnavani. Ustno obravnavanje pisnega izvedenskega dela z navzočnostjo izvedenca na nadaljnjem naroku (253. člen ZPP) pa pomeni uresničitev splošnega temeljnega načela neposrednosti in ustnosti, določenega v 4. členu ZPP.⁶

Izvedenec določena dejanja opravlja tudi zunaj naroka. Ker je sodnikov pomočnik pri razumevanju pravil drugih strok, je treba dopustiti tudi njuno neformalno posvetovanje v fazi priprav na glavno obravnavo. Izvedencu je tudi treba omogočiti, da preuči spis in se seznanj z dejstvi, ki jih je sodišče že zbralo v sodnem postopku, kar je nasprotno od prepovedi vpogleda v spis za priče, ki se tudi zaslišujejo vsaka zase.

Na splošno tudi za sodnega izvedenca velja določilo 25. člena ZGeoD, da mu morajo lastniki oziroma uporabniki zemljišč in lastniki oziroma uporabniki stavb in delov stavb ob predložitvi geodetske izkaznice dopustiti dostop na zemljišče in vstop v skupne dele stavbe, če je to potrebno zaradi opravljanja nalog, ki jih določajo predpisi (v ta sklop spada tudi naloga sodnega izvedenca; 25. člen ZGeoD). Še dodatno se izkaže s sodnim sklepom o določitvi za izvedenca, ki mu daje pooblastilo za opravo dela za konkretne nepremičnine. Pogosto izvedenec opravi predhodne meritve po izrecnem nalogu sodišča, ki opredeli tudi merila za njihovo izvedbo. S tem se poenostavi izvedba sodnega naroka na kraju samem in se doseže ustrezna koncentracija postopka ureditve meje.

Poseben je položaj pri delitvi nepremičnine, saj je glede na naravo tega postopka smiselno, da izvedenec merske podatke pridobiva sam zunaj naroka, še posebej, če gre za delitev večstanovanjske stavbe na etažno lastnino. Pri tem so lahko težave, če posamezni solastnik izvedencu noče dopustiti vstopa v stanovanje, ki ga sam uporablja. Sodišče s posebnim sklepom naloži ogled, vendar ne more odrediti prisilnega vstopa v stanovanje zaradi meritev, temveč se nasprotovanje posameznega solastnika sklepu o ogledu presoja po pravilih za odklonitev edicijske dolžnosti. Trditve ostalih udeležencev v zvezi s tem stanovanjem se upoštevajo kot dokazane. ZPP namreč predpisuje dokazno pravilo, ki ga je treba smiselno razširiti tudi v nepravdni

⁵ Namesto pojma stranke, ki je subjekt v pravnem postopku, se v nepravdnem postopku uporablja nekoliko širši pojem udeleženca. Udeleženec je oseba, zaradi katere se vodi nepravdni postopek oziroma na katero se nanašajo učinki sodne odločbe.

⁶ Tako tudi sklep VSM, Cp 3008/2000, 2. 9. 2003.

postopek, da se šteje, če stranka (udeleženec) noče ugoditi sklepu, da mora omogočiti pregled stanovanja, da dejstvo, ki bi ga druga stranka (udeleženec) želela s to meritvijo dokazati, za dokazano (5. odstavek 227. člena ZPP). Trditve sodelujočega udeleženca se uskladijo z možnostjo pridobitve merskih podatkov brez vstopa v zaprte prostore. Če vstopa ne dovoli nekdo, ki ni udeleženec v postopku, sodišče naloži dopustitev ogleda in po pravnomočnosti ta sklep izvrši po uradni dolžnosti po pravilih izvršilnega postopka (5. odstavek 228. člena ZPP). Posestno varstvo posestnika ne štiti, če vstop naloži sodišče s sodno odločbo.

3 POSAMEZNI POSTOPKI

3.1 Postopek za delitev stvari in skupnega premoženja

Na nerazdeljeni stvari ima lahko lastninsko pravico več oseb le tako, da so bodisi solastniki ali skupni lastniki. Pri solastnini so idealni deleži posameznega solastnika določeni, pri skupni lastnini pa so deleži nedoločeni, čeprav so določljivi. Značilnost in prednost skupne lastnine je namreč, da določitev deleža še ni izvedena. Toda skupna lastnina lahko nastane samo v primerih, ko zakon izrecno omogoča nastanek skupnega premoženja (skupno premoženje zakoncev, podedovano premoženje sodedičev in rezervni sklad kot skupno premoženje etažnih lastnikov). Posebno poglavje v ZNP se zato imenuje »Postopek za delitev stvari in skupnega premoženja« ter zajema delitev ene stvari ali več stvari v solastnini ali skupni lastnini. Ta vrsta postopka je predvidena tudi za delitev dediščine v skupni lasti več sodedičev, ki je samo ena od oblik skupne lastnine.⁷ Delitev v naravi, pri kateri je potreben izvedenec geodetske stroke, se opravi, če je stvar v solastnini, ne pa tudi v skupni lastnini. Skupne lastnine ni mogoče takoj fizično razdeliti, ker je najprej potreben prvi korak delitve, in sicer določitev matematičnega idealnega deleža. S tem nastane solastnina, pri kateri je skupna stvar še vedno nerazdeljena, omogoča pa, da solastnik samostojno razpolaga s svojim idealnim deležem (ga odsvoji ali obremeni), skupni lastnik brez ostalih skupnih lastnikov ne more razpolagati z ničimer.

Pravica zahtevati delitev je nezastarljiva in neodtujljiva pravica in se lahko zahteva v vsakem trenutku, razen ob neprimernem času ali v primeru krajše odpovedi tej pravici ter ne glede na to, kolikšen je solastniški delež solastnika, ki zahteva delitev (Juhart, Tratnik, Vrenčur, 2006, str. 321; primerjaj Gavella et al., 2007, str. 704; Rašović, 2005, str. 704; Wolf, 2003, str. 25, Prütting, 2008, str. 243). Če se solastniki ne morejo sporazumeti, lahko vsak izmed njih predlaga, da o delitvi odloči sodišče v nepravdnem postopku tako, da solastniki dobijo v naravi predvsem tisti del stvari, za katerega izkažejo upravičen interes. Primarno mora sodišče stvar ali premoženje razdeliti v naravi (2. odstavek 70. člena SPZ). Če to ni mogoče, ker stvar ni deljiva, šele lahko odloči o prevzemu celotne stvari iz izplačilom drugih solastnikov (5. odstavek 70. člena SPZ). Če niti to ni mogoče, je kot zadnja na vrsti civilna delitev – prodaja tretjim z delitvijo izkupička

⁷ Zato za delitev izvorno ni določen zapuščinski postopek, ki je namenjen predvsem hitremu ugotavljanju dedičev in ne urejanju njihovih nadaljnjih medsebojnih razmerij. Delitev dediščine zapuščinski sodnik v sklepu o dedovanju upošteva le v primeru sklenitve dednega dogovora v obliki sodne poravnave. V zapuščinskem postopku sodnik pritegne izvedenca, da izdelata elaborat parcelacije za razdelitev nepremične dediščine le na soglasen predlog strank zaradi priprav na sklenitev sodne poravnave.

(4. odstavek 70. člena SPZ). Sodišče v nepravdnem postopku je strogo vezano na zakonska določila o delitvi in prednostnih načinih.

Fizična delitev nepremičnine je mogoča s parcelacijo. Če pa nepremičnino sestavlja zemljišče s stavbo, je mogoča delitev na etažno lastnino, vendar le pod pogojem, da obstajata vsaj dve samostojni funkcionalni celoti.⁸ Delitev s parcelacijo je mogoča, če je mogoča vertikalna delitev stavbe na dve samostojni stavbi po načelu, da je stvar fizično deljiva z razstavljanjem na sestavne dele ali z delitvijo na stvari iste vrste, tako da se pri tem njihova vrednost nesorazmerno ne zmanjša niti se ne uniči njihov osnovni namen (*res divisae*). Osnovni namen bi se izgubil, če bi z vertikalno delitvijo nastala nepremičnina s stavbo, ki ne bi bila funkcionalno samostojna (npr. brez lastnega vhoda, samo ena soba).

Pri fizični delitvi nepremičnin je pravilo, da sodišče opravi vse potrebno, da je sklep mogoče vpisati v kataster in zemljiško knjigo. V nepravdnem sklepu o delitvi s parcelacijo sodnik v izreku hkrati odloči, da se pri novonastalih parcelah vknjiži lastninska pravica na ime določenih nekdanjih solastnikov. Prvi del realizacije delitve je izvedba v katastru. Zato je nujni sestavni del postopka o delitvi s parcelacijo elaborat, iz katerega že sledijo nove številke parcel, ki se v sklepu upoštevajo. Vsaka nepremičnina namreč mora biti kot predmet pravic označena z identifikacijskim znakom iz katastra, s katerim se vpisuje v zemljiški knjigi (1. odstavek 31. člena v zvezi s 1. in 5. točko 3. člena Zakona o zemljiški knjigi - ZZK-1). Izvedenec pri izdelavi elaborata na geodetski upravi pridobi potrebne podatke. Če pripravlja parcelacijo, zaprosi za toliko novih števil, kolikor novih parcel namerava narediti. Geodetska uprava določi naslednje proste številke v katastrski občini. Pomembno je upoštevati, da se v zemljiško knjigo vpisujejo samo nepremičnine, ki so lahko samostojen predmet stvarnih pravic (1. odstavek 11. člena ZZK-1). Nepremičnina je prostorsko odmerjen del zemeljske površine skupaj z vsemi sestavinami (18. člen SPZ). Po načelu specialnosti (7. člen SPZ) pa je lahko predmet stvarnih pravic samo individualno določena stvar, ne pa del stvari. Zato predmet pravic ne more biti del zemljiške parcele, temveč vsaj ena parcela, ki je ena nepremičnina. Z delitvijo nastanejo nove parcele, ki so šele lahko predmet lastninske pravice, ko so v zemljiški knjigi izvedeni ustrezni vpisi: izbris parcele, ki je zaradi parcelacije prenehala, in vpis novih parcel, ki so nastale s parcelacijo. Vpis (poočitenje) se za sedaj v zemljiški knjigi izvede na podlagi obvestila geodetske uprave. Čeprav zemljiška knjiga za vpis o delitvi parcel ni izvorna evidenca, ima tak vpis značilnost glavnega vpisa v zemljiški knjigi, saj se zaradi izvedbe parcelacije izbrišejo vse stvarne (in druge) pravice, povezane z izbrisano nepremičnino, in vpišejo (vknjižijo) pri novi nepremičnini. Zato mora zemljiškooknjžno sodišče pri odločanju o parcelaciji (kot kombinaciji glavnih vpisov) upoštevati splošna pravila odločanja o glavnih vpisih, vključno s pravilom, da je vpis dovoljen samo, če odločba, ki je podlaga za vpis, učinkuje proti vsaki osebi, katere pravni položaj (vsebina pravic) se z vpisom spremeni (primerjaj 1. odstavek 150. člena ZZK-1). Vpis novih pravic v zemljiški knjigi je lahko izvršen šele, če je predhodno izvedena parcelacija v katastru in geodetska uprava o vpisu obvesti zemljiško knjigo.⁹ Takšen položaj je nato izhodišče za vpis pravic po sklepu o

⁸ *Etažna lastnina je lastnina posameznega dela stavbe, ki je neločljivo povezana s solastnino na skupnih delih (1. odstavek 105. člena SPZ).*

⁹ *Predlog ZZK-1C, obrazložitev k 38. členu (črtanje 118. člena ZZK-1), str. 19.*

delitvi, da se pri novonastalih parcelah vknjiži lastninska pravica na ime določenih nekdanjih solastnikov. Nepravdni sklep ali sodno poravnava je geodetski upravi za vpis v kataster po uradni dolžnosti dolžno posredovati sodišče, ki je na prvi stopnji odločalo o zadevi ali pred katerim je bila sklenjena sodna poravnava. Predlog lahko da tudi katerakoli od strank, ki je sodelovala v sodnem postopku (1. odstavek 8. člena ZEN). Hkrati se lahko takoj predlaga vpis v zemljiško knjigo. ZZK-1 za tovrstne odločbe ne določa vpisa po uradni dolžnosti. V praksi pa najdemo primere, da sodišče samo pošlje odločbo tudi za vpis v zemljiško knjigo. V prihodnje bi kazalo usklajeno uvesti vpis po uradni dolžnosti v obe evidenci.

Sodni postopek in upravni postopek vpisa v kataster sta različna in med seboj prirejena. Čeprav se vpis predlaga na podlagi sodne odločbe, geodetska uprava sprememb iz sodne odločbe ni dolžna evidentirati, če elaborat ni izdelan po merilih ZEN (8. člen tega zakona). Če elaborat ne ustreza vsem zahtevam katastra, ker se je v nepravdnem postopku to prezrlo, odločba temelji na pomanjkljivem elaboratu. Elaborat je del sklepa, zato je pomanjkljivost mogoče odpraviti tudi z nepravočasno pritožbo, ki jo pritožbeno sodišče upošteva iz tehtnih razlogov, če s tem niso prizadete pravice drugih oseb, ki se opirajo na sklep, ali če se te osebe strinjajo s spremembo ali razveljavitvijo (2. odstavek 33. člena ZNP). V takem primeru je mogoče elaborat dopolniti brez obnove postopka. Mogoča je tudi dopolnitev v postopku vpisa v kataster. Če pomanjkljivost za vpis v kataster na podlagi sodne odločbe ni odpravljena, ne bo vpisa v zemljiško knjigo, ker se ta opravi šele po poočitenju parcelacije na podlagi obvestila geodetske uprave.

3.2 Urejenost mej ob parcelaciji

Sodišče za svojo odločitev o delitvi s parcelacijo prav tako kot upravni organ pri zunajsodni parcelaciji potrebuje urejene meje, ker tako določa 1. odstavek 49. člena ZEN. Če je meja urejena v upravnem postopku, sodišče šteje, da je to predhodno vprašanje rešeno. Če pa meja še ni urejena, sodišče postopek delitve parcele ustavi in udeležence napoti na ureditev meje v upravnem postopku, vendar lahko vsak od udeležencev predlaga, da sodišče mejo uredi samo, vendar ne kot predhodno vprašanje, ker sicer ne ustvari potrebnega učinka pravnomočnosti, da bi bilo mogoče na podlagi sodne odločbe predlagati vpis v kataster (tako tudi Horvat, Urejanje meje med postopkom delitve, Pravna praksa, št. 17/2011, str. 15). Če naj se torej vpis urejene meje opravi na podlagi sodne odločbe ali sodne poravnave, mora sodišče ob postopku delitve na predlog udeleženca hkrati voditi še postopek ureditve mej. Sklep ali sodna poravnava morata vsebovati vse potrebne podatke, oprte na elaborat meje. V postopek je treba vključiti udeležence, na katere se učinki odločbe nanašajo. Tudi če se vloži poseben predlog za ureditev meje, je po načelu ekonomičnosti in smiselni uporabi ZPP oba postopka mogoče združiti.

Delitev parcele z urejenimi mejami se konča z vzpostavitvijo mejnih znamenj in sklepom z dvojnimi učinkom ter izvedbo sprememb v katastru in zemljiški knjigi.

3.3 Postopek delitve na etažno lastnino

Sodišče za vzpostavitev etažne lastnine potrebuje izvedenca geodetske ali gradbene stroke. Izvedenec gradbene stroke ne zadostuje, če zemljišče pod stavbo še ni bilo izmerjeno in kot

takšno evidentirano v katastru stavb. Tako izvedenec kot sodnik morata upoštevati, kaj je lahko predmet etažne lastnine, ki mora biti opredeljen v elaboratu. Vsak posamezni del, na katerem naj se vzpostavi etažna lastnina, mora biti ob izdelavi elaborata primeren za samostojno uporabo.¹⁰ Vsebina izreka sodnega sklepa, ki se opira na elaborat, mora zadostiti pogojem za vpis v kataster stavb in zemljiško knjigo. V okviru pripravljanih opravil tako sodnik po uradni dolžnosti naloži izvedencu, da opredeli zemljišče pod stavbo,¹¹ stavbo, druge splošne skupne dele in morebitne posebne skupne dele, posamezne dele, ki predstavljajo samostojno funkcionalno celoto, in pomožne dele, ki spadajo k samostojnim posameznim delom. Naloga izvedenca je tudi ugotoviti identifikacijske znake vseh teh kategorij, ki morajo biti razločno opredeljene v katastru stavb. Po sodni odredbi se lahko izvede tudi parcelacija zemljiške parcele, če je to potrebno za opredelitev, koliko in katera zemljišča so skupni del ali morda posebni skupni del. Parcelacija je potrebna tudi, če je sestavni del posameznega dela objekta v etažni lastnini samostojna zemljiška parcela (na primer atrij; 5. odstavek 184. člena ZZK-1).

3.4 Izvršilni postopek za razdelitev stvari

Čeprav mora sodnik že med nepravdnim postopkom poskrbeti za izdelavo elaborata in izdajo sklepa z vsebino, ki omogoča evidentiranje v obeh evidencah, je izjemoma mogoče, da nepravdni sklep še ne vsebuje vseh predpostavk za realizacijo v evidencah. Če so na primer za izvedbo delitve na etažno lastnino predhodno potrebni še gradbeni posegi, da bi nastali vsaj dve funkcionalno samostojni celoti, nepravdni sklep vsebuje le odločitev o načinu delitve. Za takšne primere ZIZ pozna poseben postopek za razdelitev stvari, v katerem šele sodišče naloži izvedencu, da izdela elaborat etažne lastnine.

3.5 Postopek za urejanje meje

Pojem urejena meja označuje mejo, ki je v katastru evidentirana na podlagi dokončnega upravnega akta ali na podlagi pravnomočne sodne odločbe in ima s predpisano natančnostjo določene koordinate zemljiškokatastrskih točk v državnem koordinatnem sistemu (1. odstavek 20. člena ZEN). Če je urejena meja nastala v upravnem postopku, je mogoč še sodni postopek. Pri urejeni meji na podlagi sodnega postopka ni mogoč več niti upravni niti sodni postopek (učinek pravnomočnosti). Sodni postopek se uvede na predlog upravičene osebe po napotitvi iz upravnega postopka, če soglasje o katastrski meji ni doseženo v 30 dneh. Sodni postopek je mogoč tudi neposredno, saj upravni postopek ni procesna predpostavka za vložitev predloga. Celo po končanem upravnem postopku in urejenosti meje v upravnem postopku je mogoč sodni

¹⁰ *Pogoj za nastanek etažne lastnine je obstoj vsaj dveh medsebojno fizično in funkcionalno ločenih delov, ki vsak zase ustrezata pojmu stanovanje ali poslovni prostor ali drug samostojni prostor (2. odstavek 105. člena SPZ).*

¹¹ *Zemljišče pod stavbo je posebna kategorija, ki jo pri etažni lastnini zahtevajo posebna pravila evidentiranja v katastru. Odmerjeno mora biti kot navpična projekcija preseka stavbe z zemljiščem na ravnino. Evidentira se s koordinatami v državnem koordinatnem sistemu, s površino zemljišča pod stavbo in z identifikacijsko oznako stavbe (7. točka 1. odstavka 17. člena in 24. člen ZEN). Podlaga je elaborat za vpis zemljišča pod stavbo ali elaborat za evidentiranje stavbe (3. odstavek 62. člena ZEN), oboje je nujni del elaborata etažne lastnine za prvi vpis. Ni nujno, da bi bilo zemljišče pod stavbo odmerjeno kot posebna parcela.*

postopek. V takem primeru velja izpodbojna domneva o močnejši pravici na temelju dokončne meje.

Sodno urejanje meje je potrebno, če obstaja spor o utemeljenosti premika te črte ali nejasnost o njenem poteku. Premaknitev meje je najpogosteje posledica priposestovanja ali dogovora med mejaši. Pri nejasnosti ni osrednjega pomena vprašanje pridobitve zemljišča, temveč vprašanje, kje je meja potekala, ali se je premaknila in zakaj se je premaknila (Finžgar, 1940, str. 161). O spornem prostoru govorimo, kakor hitro o poteku meje obstaja dvoje različnih stališč, četudi je stališče enega udeleženca očitno neutemeljeno. Če gre za znatnejši del zemljišča, mejni spor preraste v lastninski spor, za katerega je predviden bolj formalen pravdni postopek. Zakon zato določa, da sme sodišče mejo po močnejši pravici v nepravdnem postopku urediti le do določene vrednosti spornega mejnega prostora (to je dvakratna vrednost za določitev spora majhne vrednosti, kar znaša 4000 evrov; 443. člen ZPP). Nad to vrednostjo je treba spor rešiti v pravdnem postopku, razen če predlagatelj in oseba, proti kateri je vložen predlog, izrecno soglašata z reševanjem v nepravdnem postopku. Če omenjenega soglasja ne dosežeta, se meja vseeno najprej uredi v nepravdnem postopku, vendar po zadnji mirni posesti oziroma subsidiarno po pravični oceni. Nato lahko vsak izmed njiju uveljavlja močnejšo pravico v pravdnem postopku v treh mesecih po pravnomočnosti sklepa o ureditvi meje (78. člen SPZ). Podlaga za določitev vrednosti spornega mejnega prostora je izmera izvedenca. Za cenitev ni treba pritegniti specializiranega cenilca (podrobneje o urejanju meje glej Rijavec v Rijavec et al., 2006, str. 126, in Rijavec v Juhart et al., 2004, str. 437).

Pri ureditvi meje je sodna glavna obravnava na kraju samem (narok) ob sodelovanju izvedenca geodetske stroke ključno dejanje postopka. Zaradi načela ekonomičnosti in večje učinkovitosti sodnega postopka je smiseln izvedenčev predhodni ogled kraja, ko lahko opravi tudi kontrolne meritve (npr. preveri kakovost katastrskih podatkov). Te priprave niso formalizirane, upravičenost izvedenca za pridobivanje podatkov pa sledi iz sklepa o postavitvi. Šele če nasprotni udeleženci nepravdnega postopka odklonijo sodelovanje z izvedencem ali celo preprečijo dostop do kraja ogleda, jim sodišče s sklepom naloži, da morajo izvedencu omogočiti ogled in kontrolne meritve (222. člen ZPP). Če sodnega poziva nasprotni udeleženec ne spoštuje, se šteje dejstvo, ki ga na ta način v razmerju do njega dokazuje predlagatelj za dokazano (5. odstavek 227. člena ZPP). Če ogled prepreči nekdo, ki ni udeleženec v postopku, mu sodišče naloži sodelovanje, da je ogled dolžan dopustiti. Sklep je izvršilni naslov (227. člen ZPP). Udeleženci tudi ne morejo očitati, da je s predhodnim pridobivanjem podatkov ravnal nedopustno, saj mu širša pooblastila daje sklep o postavitvi za izvedenca. V tej vlogi se izvedenec ravnja po pravilih za sodne izvedence in tudi po pravilih svoje matične deontologije. Če udeleženci na kontrolni meritvi, ko ni sodišča in njihovih zastopnikov, želijo skleniti poravnavo, so to upravičeni storiti. Takšna poravnava ima le učinek pogodbe zasebnega prava, ki služi pri urejanju meje v nepravdnem postopku, če se ta nadaljuje. Zunaj postopka se njena vsebina lahko realizira v uradnih evidencah katastru in zemljiški knjigi, če so upoštevani za postopek vpisa zahtevani pogoji. Sklenitev poravnave nikakor ni zaplet, temveč izraz pravice subjektov do svobodnega odločanja v lastnih civilnopravnih razmerjih.

Kontrolna meritev zgolj za določitev poteka katastrske meje v sodnem postopku ni potrebna, ker katastrska meja ni merilo za ureditev meje, razen če je bila meja v upravnem postopku predhodno

že urejena z dokončno odločbo. Takrat pa obstajajo fiksni podatki, ki jih je enostavno mogoče prikazati na naroku.

Narok na kraju samem je v začetku podoben geodetovi mejni obravnavi, ki je predhodna faza ureditve meje v upravnem postopku. Predlagatelj in nasprotni udeleženec pokazeta svojo zatrjevano mejo, ki se označi. Sporna meja lahko v delu poteka identično, v določenem delu pa različno. Pred izmero in ocenitvijo sporne površine poskuša sodišče med udeleženci doseči poravnavo. V tem delu ima ključno vlogo izvedenec, ki ponazori predloge strank in jih sproti komentira. Za sodno poravnavo ni ovir, kot jih ZEN postavlja za sklenitev upravne poravnave. Če sodna poravnava ni mogoča, sodišče postopek konča s sklepom. Meja mora biti v sklepu natančno opisana. To pomeni, da je v izreku odločbe treba navesti parcelne številke parcel, med katerimi se ureja meja, in številke zemljiškokatastrskih točk, po katerih poteka meja, čeprav ZNP posebej ne določa, kateri podatki in kako morajo biti ugotovljeni. Zaradi izvedbe sklepa v katastru pa je vendarle jasno, da mora biti sklepu priložena dokumentacija, ki odraža strokovno ustrezen način pridobitve vseh zahtevanih katastrskih podatkov (podrobneje glej še Logar, 2002, str. 21 in naslednje). V ta namen lahko sledimo pravilom stroke za izdelavo elaboratov, ki jih pozna upravni postopek. Elaborat ureditve meje v sodnem postopku naj ima tako enake sestavine kot elaborat ureditve meje. Skica, ki prikazuje sodno urejeno mejo, je izdelana kot skica ureditve meje, pri čemer je namesto predlagane meje prikazana sodno določena meja, pokazane meje pa se v skici ne prikazujejo. Ni pa dvoma, da mora nov ZNP sodni postopek urediti tako, da bo usklajen z zahtevami po evidentiranju meje v katastru.

3.6 Gradnja čez mejo nepremičnine

Posebna oblika postopka za ureditev meje je določitev meje zaradi gradnje čez mejo (podrobneje glej Tratnik v: Juhart et al., 2003, str. 440). Graditelj, ki postavi zgradbo tako, da njen del sega na, nad ali pod tujo nepremičnino lahko predlaga, da sodišče v nepravdnem postopku odloči o ureditvi medsebojnih razmerij. Če bi bile posledice vzpostavitve prvotnega stanja v očitnem nesorazmerju s škodo, ki jo je zaradi gradnje utrpel lastnik nepremičnine, lahko sodišče določi lastniku nepremičnine primerno odškodnino in s sklepom določi novo mejo med sosednjima nepremičninama (1. odstavek 47. člena SPZ). V tem primeru se postopku za ureditev razmerij med graditeljem in lastnikom zemljišča pridruži še postopek za ureditev meje (14. poglavje ZNP).

3.7 Postopek za določitev nujne poti

Izvedenec geodetske stroke je potreben tudi v postopku za določitev nujne poti (140. člen ZNP), saj mora sodniku priskrbeti merske podatke za vpis nujne poti, to je prisilne služnosti v zemljiško knjigo. Za natančen opis poteka služnosti zadostuje skica, ki pot z merskimi podatki umešča v prostor. Ta skica je sestavni del sklepa (2. odstavek 145. člena ZNP).

4 SKLEP

Stališča so v prispevku podrobneje opredeljena pri vsakem poglavju pri obravnavanju vprašanja. Tudi pri urejanju nepremičninskih razmerij mora sodišče posebno pozornost posvetiti izbiri

izvedenca in pravilno z vprašanji usmerjati njegovo delo. Gre za izvid in mnenje, saj izvedenec tudi sam ugotavlja dejstva, ker je le on dovolj usposobljen za njihovo ugotovitev. Sprejeto je jasno stališče glede dolžnosti izvedenca in posledic, ki jih povzročijo kršitve. Posebej je opozorjeno na dolžnost izvedenca, da pri svojem delu pazi na posebne predpise, ki veljajo za konkreten primer. Posebne pozornosti je bila deležna tudi izbira izvedenca, ki mora pripeljati do najbolj usposobljenega, nepristranskega izvedenca. Razrešene so dileme o izločitvenih razlogih oziroma o razlogih za oprostitev naloge. Položaj odgovornega geodeta se ne ujema vselej s položajem stalnega sodnega izvedenca, vendar prevlada ureditev izvedenstva. Pomembne so ugotovitve o načinu sodelovanja med sodnikom in izvedencem, ker je prav v tem segmentu največ težav, saj je bilo prezrto, da je komunikacija med njima nujna in da je za pravilno odločitev narok na kraju samem potreben. Prispevek prav tako razrešuje dilemo, da se v postopku izdelava elaborat, ki je sestavni del sklepa. Podatki iz elaborata morajo skupaj s podatki sklepa omogočati vpis v kataster in zemljiško knjigo. Pri tem je izoblikovana rešitev za primer, da bi bil elaborat za vpis v kataster neustrezen. Pri posameznih postopkih je bilo treba pojasniti njihove posebnosti, kdaj je mogoče razdeliti enotno nepremičnino, da etažna lastnina lahko nastane le z delitvijo, če obstajata vsaj dve samostojni funkcionalni celoti, kar je pogosto prezrto. Pri etažni lastnini je bilo treba zaradi nejasnosti po noveli ZZK izpeljati ustrezne rešitve in pri tem upoštevati temeljni koncept te vrste lastnine. Prezrt ni bil niti postopek za urejanje meje in njegove posebnosti. Pomembni so poudarki, ki bralca opozorijo na razsežnosti pravne ureditve.

5 LITERATURA IN VIRI

Finžgar, A. (1940). Sporna meja, Slovenski pravnik, 5-6, Ljubljana.

Gavella, N., Josipovič, T., Gliha, I., Belaj, V., Stipkovič, Z. (2007). Stvarno pravo, prvi zvezek, 2., spremenjena in dopolnjena izdaja, Narodne novine, Zagreb.

Horvat, C. (2011). Urejanje meje med postopkom delitve, Pravna praksa, 17, 15.

Juhart, J. (1961). Civilno procesno pravo FLRJ, Univerzitetna založba, Ljubljana, 385.

Juhart, M., Tratnik, M., Vrenčur, R., Berden, A., Keresteš, T., Rijavec, V., Vlahek, A. (2004). Stvarnopravni zakonik s komentarjem, Gospodarski vestnik, Ljubljana.

Juhart, M., Tratnik, M., Vrenčur, R. (2004). Stvarno pravo, Gospodarski vestnik, Ljubljana.

Logar, M. (2002). Evidentiranje sodno urejenih mej v zemljiškem katastru, Pravna praksa, 10-11, Posebna priloga, Gospodarski vestnik, Ljubljana.

Prütting, H., Sachenrecht (2008). 33. prenovljena izdaja, C. H. Beck, München

Rašović, Z. (2005). Stvarno pravo, druga izdaja, Uradni list SCG, Pravni fakultet, Beograd.

Rechberger, W., Frauenberger, A., Fucik, R., Gitchtler, E., Kodek, E., Mayr, P. G., Melis, W. (2000). Kommentar zur ZPO, 2. izdaja, Springer, Dunaj, New York.

Triva, S., Belajec, V., Dika, M. (1986). Građansko parnično procesno pravo, 6. izdaja, Narodne novine, Zagreb.

Ude, L. (1992). Civilni pravdni postopek, ČZ Ur. I. RS, Ljubljana.

Wolf, M. (2003). Sachenrecht, 19., dopolnjena in predelana izdaja, C. H. Beck, München.

Zobec, J. (2006). Pravdni postopek, Zakon s komentarjem, 2. knjiga, Uradni list RS in Gospodarski vestnik, Ljubljana.

Zuglia, S. (1956). Vanparnični postopak, Školska knjiga, Zagreb.

Zakon o geodetski dejavnosti (ZGeoD-1) (2010). Ur. I. RS, št. 77/2010.

Zakon o evidentiranju nepremičnin (ZEN) (2007). Ur. I. RS, št. 8/2007.

Stvarnopravni zakonik (SPZ) (2002). Ur. l. RS, št. 87/2002.

Zakon o pravdnem postopku (ZPP) (2008). Ur. l. RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 95/2008.

*Zakon o sodiščih (ZS) (1994). Ur. l. RS, št. 94/2007 - UPB4, 101/2007 Odl. US: Up-679/06-66, U-I-20/07, 31/2008
Sk. US: U-I-304/07-11, 45/2008, 47/2009 Odl. US: U-I-54/06-32 (48/2009 popr.), 96/2009, 86/2010-ZJNepS, 33/2011.*

Zakon o nepravdnem postopku (ZNP) (1986). Ur. l. SRS, št. 30/86 in 20/88 – popravek, Ur. l. RS, 87/02.

Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ) (1998). Ur. l. RS, št. 51/1998, ZIZ-UPB4, 3/2007, zadnja novela 26/2011.

Pravilnik o urejanju mej ter spreminjanju in evidentiranju podatkov v zemljiškem katastru (2007). Ur. l. RS, št. 8/2007, 26/2007.

Prispel v objavo: 18. avgust 2011

Sprejeto: 22. november 2011

red. prof. dr. Vesna Rijavec

Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta

Inštitut za civilno, primerjalno in mednarodno zasebno pravo

Mladinska ulica 9, 2000 Maribor

e-pošta: vesna.rijavec@uni-mb.si